

Szerkesztői iroda:
Belmagyar-utca végén (Mária-főház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzandók.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:
Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hóra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:
Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklám sora 1 forint.
Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.
Hivatalos közlemények sora 5 forint.
Nyitott cikkeik garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Nyílt levél

Báró Bánffy Dezső urhoz.

Kegyelmes uram!
Sok okom van feltételezni kegyelmességről, hogy sok minden apró-cseprő dologra, a melyek főispánsága idején Szolnok-Dobokamegyében történtek — ma már nem méltóztatik emlékezni.

Am épen e pillanatban időszerűnek látom becses emlékezetébe hozni Deés város egyik előkelő asszonyának egy azon időben meglehetősen feltűnést keltő kijelentését. Történt pedig ez a dolog abban a időben, a mikor kegyelmesség és szamosvölgyi vasutat létesítette és minden arra való ember rákényszerített a kibocsátott törzsrésvények és elsőbbségi kötvények megvételére.

Ennek az uri asszonynak a férje az időben előkelőbb állású tisztviselő volt ugyan, de magán vagyonnal nem rendelkezvén, a nyakába rázott törzsrésvények árát csak a hivatali fizetéséből volt képes kifizetni, mely jövedelem részletet természetesen a háztartásból kelle elvonnia.

Ez az erőszakosság — érthetően elsősorban az asszonyokat ingerelte fel. Egyik nő társaságban annak idején erről a kérdéshöz folyt a beszéd. Ekkor tette az említett uró azt a kijelentést: „Meglátják, hogy ez az ur még magasra viszi, de csak azért, hogy annál nagyobbat bukassék.”

Most veszem az értesítést arról, hogy kegyelmességnek valójában sikerült a legmagasabb állásba jutni és most tetszik — megbukni.

Ez a kijelentés azóta is a deési urnóknak ezeltől 16 évvel tett nyilatkozatát, a mit amolyan jóslat számba vetek akkor megyszerte az emberek.

Abban az időben én is körjegyző voltam Szolnok-Doboka vármegyében. Aránylag jól ment a dolgom, mert munkás ember valék s a falu népe ragaszkodott hozzám.

Kegyelmeségem valami csekély nézeteltérés miatt haragot tartott ellenem. Aztán jött a fejelem s ennek eredményében a nyugdíjazás.

Sietek kijelenteni, hogy én ezért nem haragudtam kegyelmességre és ha most mégis örülök a bukásának, nem azért teszem, mert annak idején megfegyelmizett.

Hanem egész őszinteséggel mondhatom: örvendek azért, mert megvagyok arról győződve, hogy a mikor kegyelmesség megbukik, az ország a jelenkor legnagyobb — *tidérczyomásától szabadul meg.*

Én nem vagyok beavatva a nagy politikába. Nem tudom mérlegelni, hogy kegyelmesség minő nagy államférfiúi kvalitások és a közéletben való különösebb érdemesültség révén jutott fel a kormányelnöki székbe. Még csak azt sem tudom kellőképpen megítélni, hogy négy éves kormányzata alatt a nemzet mely érdekeinek vált nagyobb ártalmára, — én csak azt látom, hogy ebben az országban az utóbbi időben — mondhatom — mindenki el van keseredve kegyelmesség kormányzati rendszere és hatalomvágya miatt. És éppen ebből következtetem, hogy most, a mikor megbukott (mert azt hiszem, most már *ténylegesen* megtszett) bukni az egész ország örömmel fogadja a bukása híreit.

Az általános köz-örömből én is ki akarom venni a részemet. Ehhez jusom van ugy is, mint megfegyelmizett körjegyzőnek, ugy is, mint adófizető állampolgárnak.

Hát a miképpen én és velem együtt annyi millió ember ma, a mikor a bukás tényé vált, egész őszintén örülünk a dolognak, azonképpen kegyelmességed se nagyon busulja el magát, sőt ha igaz hazafiú, akkor velünk együtt csak örömmel fogadhatja a bukása híreit.

Mert hát tessék elhinni kegyelmességnek: nagyon nehéz és kényes mesterség az országkormányzás. Akkor, hogy valaki ezt a mesterséget nemzete hoz nagy előiskolázás feladása politikából, meg a diplomáciából, kegyelmesség pedig ebben az iskolába nem járt, igen természetes tehát, hogy csak *kontárkodott.*

Én ugy itélem meg a dolgot, hogy a legegyszerűbb mester is csak örül, a mikor nem kénytelen többé olyan munkával foglalkozni, a melyhez *nem ért.* Megvagyok arról győződve, hogy kegyelmesség sem zárkozhatik el attól, hogy ne vegyen örömmel tudomást arról, hogy a felség végre megelégette a kontárkodást és kegyelmesség e nemű szolgálataira már nem reflektál.

Higgye el kegyelmesség, nem egészen megvetendő dolog a nyugdíjas állapotban való élés.

Az ember nem kénytelen dolgozni, nincs rászorítva a munkára, nem parancsol neki senki és — *a fizetség még is kijár* még az exlex-állapotban is.

En mint ebben a dologban éppen kegyelmesség gráciájából praktikus ember nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy a nyugdíjas állapot sokkal kellemetesebb az aktív szolgálatnál.

Ezért tehát azt mondom — ne méltóztassék sokat aggodni a miatt, hogy most kegyelmesség is az én sorsomra jutott.

Hiszen az egész dolog nagyon egyszerű. Kegyelmeség minden különösebb ügyesség nélkül felmászott a fára és négy évi (egy öröklet olyan kicsi embernek mint én is) öt tartozkodás után leesett a fáról.

Kegyelmeség még így is jól jár, mert olyan magas nyugdíjat kap, a melyből pompásan megélhet és még csak arra sem lesz utalva, hogy detektivekkel őriztesse a személyi épségét. Nyugodalmasan járhat-kelhet e legnagyobb forgalmu utcákon is. Mint v. b. t. t. olykor még a király asztalánál is megjelenhetik, s üres óráiban *vigjátékot írhat* a Kisfaludi Színház számára.

Az o-budaiak még meg is tapsolják.

Higgye el kegyelmes uram, sok oka van örövendie a — *bukásának.*

Sz. K.
nyug. körjegyző.

A válság.

Budapest febr. 13.

A békéttárgyalás huza-vonása bármily unalmas is, mégis felől fordul a politikai világ.

A legújabb hírek szerint: Rendesen jól beavatott bécsi politika körök tudni vélik, hogy a miniszterelnök *ezáltal magával vitte lemondási kérvényét s azt ő Felsőég elé terjeszti.*

A békéttárgyalások előrehaladott stádiuma, az ellenzék ismételt kijelentése, hogy az indemnitát a Bánffy-kabinetnek megadhatónak nem tartja és a szabadelvű pártban mind hangosabban nyilvánuló fronde és sok más körülmény birhatta báró Bánffyt arra, hogy lemondásával elejét vegye a további bonyodalomnak, amál is inkább, mivel Bécsben is annak felismerésére jutottak, hogy Bánffy személyeért nem szabad kockázra tenni a kiegyezés letárgyalását.

Gróf Széchenyi Manó, a felség személye körüli miniszter, legutóbbi budapesti tartozkodása alkalmával megismertette a kormánytal a koronának ezt a hangulatát és

ez az avis aux lecteurs megértette báró Bánffyat, hogy **nem hivatkozhatik többé a korona feltétlen bizalmára.**

A legközelebbi napok okvetlenül meghozzák ő felsége végleges döntését és minden valószínűség szerint báró Bánffy Dezső elbocsátását is.

Bánffy bárót, a ki ma reggel Bécsbe érkezett, ő felsége d. e. külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatás, a mely állítólag közelebb hozta a fuzió eszméjét a megvalósuláshoz, hosszabb ideig tartott. Döntés, hírszerint, még nem történt.

Bécsben az a hír van elterjedve, hogy **Bánffy báró beadta lemondását.**

Az ellenzéki pártok megbízottai ma délelőtt fél 12 órakor összegyűltek a képviselőház első emeleti dísztermében, hogy átvegyék György Elek és Horánszky Nándor jelentését a kuriai bírásokodás és a házszabályok revíziójára vonatkozólag a kormány bizalmi férfival folytatott tárgyalás eredményéről.

Az értekezlet két óráig tartott. György Elek és Horánszky Nándor részletesen megismertették azokat a pontokat, a melyekre nézve egy a kuriai bírásokodás, mint a házszabályok dolgában eddig megállapodás történt, majd pedig ismertették azokat a "differenciákat", melyeket a két kérdést illetőleg, valamint az azokkal egybekötött választási törvényekre nézve még fónállanak.

Közeledés mind a két kérdésben történt. A választási törvényeket illetőleg sikerült egyes részletekre nézve oly álláspontra helyezkedni, mely lehetővé teszi az ellenzéknek, hogy ezekre nézve betérjesztendő kormányjavaslatokkal szemben ne kelljen az obstrukciót alkalmaznia.

A kuriai bírásokodást illetőleg főleg két pontra nézve vannak még lényeges differenciák.

Az egyik a közigazgatási tisztviselők korteskedésének és közreműködésének megakadályozását célzó intézkedésekre vonatkozik. A másik pedig az, hogy a választási viszályok dolgában folyamathoz tett közigazgatási ügyekben harmadfokulag ne a belügyminiszterium, hanem a közigazgatási bíróság döntsön. Az ellenzék delegáltjai a kormány bizalmi férfival szemben erre vonatkozólag rámutattak arra az anomáliára, hogy a kor-dolgában a belügyminiszterium.

A házszabályok revíziója dolgában számos intézkedésre nézve történt közös megállapodás. Megakadtak azonban az elnök diszkrecionális hatalmára vonatkozó intézkedések megállapításánál, melynél gróf Tisza István, a kormány bizalmi férfi a házszabályok 204. és 205. §§-ainak radikális megváltoztatását követeli.

A kormány kiküldöttjei ragaszkodnak ahhoz, hogy az elnöknek megadassék az a jog, hogy az ülés rendjét megzavaró képviselőket karhatalommal kivezethesse, az üléseket tetszés szerinti időre felfüggeszthesse stb.

Az ellenzék ezzel szemben rámutat arra, hogy a harmincz éves gyakorlat is megmutatja, hogy a jelenlegi gyakorlat megváltoztatására nincs semmi ok. A képviselők

kivezetése teljesen fölösleges intézkedés, de keresztülvittele is nagy nehézségekbe ütközik, mert nem lehet teljes precizitással megállapítani, hol kezdődik és végződik a „Ház” terrénuma. A fegyveres erő megállapítása is lehetetlen, mert az 1848. IV. tez. 14. §. a nemzetiséget jelöli meg annak, mely a „Házban” „szükség esetén” a rend és csend fönntartására alkalmazható, de a nemzeti őrség tudvalevőleg már nem létezik.

A pártközi konferencia mindenben helyeslőleg tudomásul vette kiküldöttjeinek eljárását és megállapodásait, mire a kormány bizalmi férfival folytatandó tanácskozáshoz *plein pouvoir* látta el őket.

György Elek és Horánszky Nándor az ekként nyert felhatalmazás alapján még a mai nap folyamán folytatták báró Fejérváry Gézával és gróf Tisza Istvánnal a fennforgó vitás kérdések dolgában a tárgyalásokat.

A négyes-bizottság délután öt órakor ült össze a képviselőház I. emeleti tanácskozás termében.

Ez ülés eredményeiről a pártközi konferenciára esetleg holnap értesül, ha addig a megállapodások létrejönnének, mert csak ez esetben fogják a pártközi konferenciát egybeihvni.

Merza Lajos ünneplése.

— Az EMKE választmányi ülése. —

Jelen voltak gr. Beldi Ákos elnök, Sándor József t. alelnök-főtájtár, Merza Lajos főpénztáros, Balogh Károly, Eöry Ernő, Fekete Nagy Béla jegyzők, Szekula Ákos elnök, dr. Sárkány Lajos számvizsgáló, Alab Géza, Bak Lajos, dr. Csiki Viktor, D. Deák József, Deák Albert, Ditrói József, Górgó Albert, br. Feilitzsch Arthur, Fekete Gábor, Ferencz József, Hajós János, Hirsch Ödön, Horovitz Sámuel, dr. Isekutz Gyula, Kozma Ferencz, Kuzsok István, László László, Matskásy Pál, Merza Gyula, Nagy Gábor, Pál István, Perl József, dr. Polcz Rezső, Radnóti Dezső, Simonffy István, Szabó József, Szathmáry Elek, gr. Teleki László (koltó), dr. Török István, dr. Weisz József, Weisz Mór választott és alapító választmányi tagok.

Elnökölt: gr. Beldi Ákos.
Előadott: Sándor József.
„Erzsébet királyné kisdédovó-alapítvány” létesítését legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott. Hasonlóképen bejelent, hogy az új alapszabályokat a kir. belügyminiszter jóváhagyta.

Ezután általános figyelmre és érdeklődés közepette gróf Beldi Ákos elnök a következő beszédet intézte Merza Lajos főpénztárhoz, illetve a választmány tagjaihoz:

Tisztelt Urak!
Felsőleges Urunk és királyunk Merza Lajos barátunkat és tisztelt munkatársunkat, az EMKE főpénztárostát királyi tanácsossá nevezte ki.
Örömmel ez az EMKE-nek is és örömmel ragadom tehát meg az alkalmat, öt iten szívem teljes melegével üdvözölni.

Egy modern Antonio.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” részére fordította: AMICA,

II.

(Folytatás.) (9)

Kísérletei nem váltak be, mert a Hortenz választai nem voltak kielégítőek. Forrester, a ki éles megfigyelő tehetséggel bírt, hamar fedezte a nevelésében levő hiányt. Tekintetnek a folytonos hivatkozása sem került el a figyelmét, midőn Hortenz Dickre nézett.

Egész világosan azt láttottak azok mondani — „Ez az ebéd kudarc — borzasztóul unat! Miért hoztál ide?” — A fősólok között levő hosszúság váranakozások mosolyra készítették; de mosolygása nem volt kellemes — esufondáros elmet tartalmazott.

Forrester imádkozni tudott volna a hal érkezéséért és majdnem könnyezett, midőn annak szétmállotságát látta. Ha Bensonék és Cochrane és Dick lettek volna a vendégei és Havet Hortenz nem lett volna jelen, egy cseppet sem gondolt volna vele. De látta, hogy az semmit sem evett és hogy a Debora szeméi reá voltak függesztve; a mint az a kését és villáját letette, nem lármásan, de ugy, hogy magára vonja a figyelmet. A Debora arckifejezését Dick is észre vette és az etikettet áthágva, nála szokatlan modorban, valamelyik étel felett hízeltgő dicséretet sugott a házi asszonya felébe; mi-alatt Hortenz tudtára adta Cochrane urnak, hogy ő gyűlölte Angliát, hogy az a legrosszabb ország volt a világon, melyben élni lehetett, kivéve természetesen Skóciát, mely csak vadembereknek való. Meglepetését, midőn hallotta, hogy Cochrane ur Skót volt, csinosan adta, de nem meggyőzőleg. Ez alkalmat adott neki, hogy sötét szemöldökeit felhuzza és szép szemeit, ugyancsak tóra

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. Február 14.

Velencei karnevál.

Most, midőn a farsangot a mai nappal eltemetjük, nem lesz érdektelen néhány szóban megemlékezni ama különböző szokásokról, a melyekkel Karnevált eltemették hívei Adria legesodásabb városában: Velencében.

Velencében különösen a XVIII. század karneváljai voltak leleményesség és vidámság dolgában páratlanok. A piazetta és a molo erre az alkalomra megtelt árus bódékkal. Vadállatok, utcazi énekesek, bábjátékok és mindaz a bolondság, a mit emberi elme kigondolni képes, össze volt itt halmozva ezeken a napokon.

Ha a bódék egyikében valami különös láttnivaló volt, az egész város arról beszélt és magánlevéltárakban megtaláljuk leírásukat is.

Igy egy ilyen régi magán levéltár iratai közt találtam, hogy 1751-ben a karnevál alkalmával egyik bódében hollandus gyermekek tartottak fölvalta színi és balett előadásokat, végül pedig egy kitanult lovacskát mutogattak. A vizre épült városban a kis ponny óriási szenzációt keltett és hónapokig beszéltek ügyes mutatványairól.

1772-ben egy kitanult sündisznó volt előbb, 1757-ben pedig óriás, a kinek réz-

metszetü arezképét is árulták. Az óriás négy-száz fontot nyomott és Európa legmagasabb emberének mondották. Ellentéte volt az a horvát lány, a ki 1759-ben mutogattak és a ki csak huszónhárom fontot nyomott s csak fél rőf magas volt.

Minden karneválok csillaga azonban az az oroszán volt a melyet az 1762-ik évben mutogattak.

Az oroszán, mint egy régi krónika mondja, olyan szelíd volt, mint a bárány és kedves, mint a házi czicza. Mielőtt Velencébe hozták, a bajor választófedelem udvaránál Metastasio Dido című darabjában lépett föl. A választófedelem medáljával tüntette ki s a hölgyek oroszánja ezimel ajándékozta meg.

Az oroszán gazdája, Carlo Duolon, elmondta a szelidítésnek a titkát is, a mely abban rejlett, hogy egy hajótörés alkalmával a szicíliai partokon megmentette az oroszán életét.

1766-ban egy kanári madár ejtette bámulatba egész velencét, a mely földrajzban, számtanban volt jártas.

A kuruzslók, kvakszalberek, rendszeren a Márkus téren ültek.

Ezeket Goldoni sok sikerrel parodizálta az előkelő patriczusok szalonjaiban, a mi egy cseppet sem gátolta abban, hogy magát is ne gyógyíttassa egy ilyen kuruzslóval. Buonafede Vitalinak hívta ezt, de a pármái anónimusnak is nevezték.

Az álarcz sérhetetlenségére rendkívül ügyeltek a farsang utolsó napjaiban, ez ki-

tűnik abból a körülményből is különben, hogy XIV. Lajos idejében a francia udvarnál rendszeren a király maga tánczolta elő a gavottot Luison La Vallière-vel, még pedig a királyné előtt, a ki azonban nem tehetett semmit, mert ugy a király, mint a kegyencznő arcját hárszony álarcz takarta.

Az angol eredetű dominót Velencében a mult században még nem igen viselték, helyette egy drága csipkékkel szeptet, nehéz selyem lebernyóget használtak, a cauteit, a mely olasz eredetű, de előállításának drága volt a miatt csak a patriczusok viselték. A farsang három utolsó napján Velencében, de egész Olaszországban is, senki sem járt álarcz nélkül.

A bő lebernyégek alatt néha rémesen villant meg a tör és nem egy családí dráma nyert véres befejezést a vigás zajában, a melynél soha sem tudódott ki, ki szolgáltatót ilyen rettenetes igazságot.

Különösen sok gyilkosság történt az 1719. évnék karneválján. Annymra, hogy a tizek tanácsa a következő évben elhatározta, hogy az utcákat egész éjjel fáklyákkal is fogja világítani, s hogy az éjjeli örök mellé oly fegyveres örököt rendel, a kik tartoznak a közbiztonságra ügyelni.

A farsang utója temérdek mulatságai közt jelentékeny szerepet játszott a bikaviadal.

A tiradonik — bikaviadorok — többnyire álarczot viseltek s fiatal mészárosok voltak, de megtörtént akárhányszor, hogy a legelőkelőbb ifjak is vállalkoztak e szerepre. A mulatságok minden évben, farsang va-

sárnapján, a Doge-palota udvarán tartották meg.

A közbiztonság legveszedelmesebb napjának hushagyó keddet tartották. Ezen a napon érték el tetőpontjukat a farsangi orgiák. Ez annyira veszedelmes nap volt, hogy a tizek tanácsa 1549-ben rendeletet adott ki, mely szerint, hushagyó kedden, önvédelem céljából, minden velencei embernek megengedtetik a fegyver-viselés.

A mulatságokat fényes tűzijáték rekesztette be, a melyet hushagyó kedd alkonyán, a veszemye után gyújtottak föl.

Hushagyó kedd estején egész Velenceze egy óriási bálteremmé változott. Minden kávéház, színház, mulatóhely zsufolva volt publikummal s a Ridotto, a száz esztendő színház kapui előtt, akár csak a háborgó tengerúr. Számtalan apró terem és egy óriási szála volt itt a Dandolók e régi palotájában, San-Moisin, a melynek falait presélt bőr és menyegyzetét Joepo Guarona egy festménye díszítette. A duhaj mulatságok, melyeken bor és vér folyt össze, annyira elfajultak, hogy végre a velencei köztársaság erőlyesen közbelepett és a tanács egy 1774. november 27-én kelt rendelete folytán örök időre bezáratta a Ridotto termét.

Nálunk azelőtt divatos volt bögtömetés, a tüke-buzás, de ma már, mint sok más régi hagyományynak, kevés jeleutósége van a farsang utójának is minálunk.

S—r.

*Íde veled Szigovics
Éljen báro Feilics!*

Zika ur akcióba lépte óta nagy a ré-
mület a város ellenzéki köreiben.

Riadó.

*Ne hagyjátok el azt a zászlót,
A függetlenség zászlóját —
Csak azzal menthetitek meg meg
A szabadságot s a hazát.*

*Kevesen vagyunk? . . . Annál dicsőbb
Ha győzelemmel végzitek!
Ne csüggedjétek! Fel a zászlót,
Van még ki harcolni veletek!*

*S ha nem volna más, ott az Isten,
A magyarok nagy Istene,
Az elvtársak kufár lelkét
Lesujja hatalmas keze.*

*Alkotmányunk nem áru tárgya,
Alkudni rája nem lehet . . .
Királyi eskü biztosítja,
A törvény szent: ne féljétek! . . .*

*Nem a békéért alkudoznak,
Csak hitetgetnek titéket —
Módot, időt keresnek rája,
Hogy ravaszul leverjenek . . .*

*Legyen már vége valahára,
A türelem kifáradott:
Emeljétek fel azt a zászlót,
Kezdjétek újra harcolni! . . .*

*Megnyílnak majd a szentelt sírok,
Rákóczi, Kossuth szelleme;
Segítsétekre jön, ha szükség:
Kurucz s honvédek serege*

*Az igazság leverhetetlen,
Az igazságnak győzni kell . . .
Megjöhethet egy pillanatra,
A sírból új életre kel . . .*

*Előre, bátran, föl a harcra,
Velünk az Isten és a jog —
A hon szerelem tisztasága
A Mungók seregén győzni fog! . . .*

Rédiger Géza.

Igaz-e?

Elvtársaink köréből azt a szinte hihetetlennek látszó, de hitelen alaku hírt vesszük, hogy Gombos Antal ev. ref. köztanító, a ki a legutóbbi képviselő választásánál Kusslyk Ferencze szavazott, beállt a Bánffy-Pulszky-Sándor Józsi párt mellé vigécsnek és kocsióra fűve szaladgál a kolozsvári földesek vótuma után. Bár a hír elég hiteles helyről jön, nem akarunk hitelt adni neki s azt hisszük, hogy annak megczafolása, úgy Gombos urnak, mint az egyházi főhatóságának érdekében áll. Ezért regisztráljuk e hírt és kérdezzük: igaz-e?

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, február 14.

Tudomásul.

A függetlenségi párt intéző bizottsága mindennap délután 5 órakor gyűlést tart az „Ellenzék” szerkesztőségében.

Kérjük pártunk tagjait, a választási ügyre vonatkozólag minden felvilágosításért a jelzett időben a szerkesztőségbe fáradni.

— **Gróf Majláth Gusztáv**, erdélyi r. kath. püspök tegnap éjjel a gyorsvonattal Kolozsvárra érkezett. A vasúti pályaháznál s papság részéről Páll István kanonok fogadta a főpászort, a ki ennek kíséretében a plébánia épületben lévő lakására hajtatott. A püspök ma reggel 8 órakor a plébánia templomban esendés misét mondott, azt követően többeket meggyntatott. Délután az igazgatói tanácsi irodában tanulmányozta a gyűlés elé kerülő ügyek iratait.

— **Nagybóti prédikáció.** Hamvazó szerdán d. u. 6 órakor Majláth püspök a kolozsvári főterei templomban nagybóti prédikációt fog tartani.

— **A kedélyes „M. P.”** A kolozsvári kormánypart hivatalos lapja az „M. P.” ismét kedélyeskedik. Mostanában nagyon jól megy a dolga a tisztelt kollégának. Semmi sem busítja, semmi felett sem aggódik, semmi sem szenved hiányt, lehet-e csodálkozni tehát rajta, hogy szelében kedélyeskedik. Legújában megjelent numerusában hazafias örömmel köszönti az „Ellenzék”-et és a függetlenségi pártot, a miért a most folyó választással kapcsolatban a szabadelvűséget irtuk a zászlónkra. Örül annak is, hogy végre szakítottunk az ultramontán(?) és federalisztikus(?) velleitásokkal, s egyben azt a tanácsot adja, hogy most már az új elveket(?) ne csak „köpenyegnek” használjuk a „választások zivatros napjában”, hanem

tartsunk is ki mellettük nyíltan és őszintén. Hát azt igen szépen köszönjük a „M. P.”-nak, hogy jelen boldog és megelégedett állapotában az „Ellenzék”-kel és a függetlenségi párttal kedélyeskedni sziveskedik. Köszönjük ezt már azért is, mert őszintén örvendünk annak, hogy tisztelt kollégánk meg van elégedve a mai állapotjával. A boldog és elégedett emberek rendszerint ártalmatlanok is szoktak lenni, s nekünk nagy megnyugvásunkra szolgál, ha látjuk, hogy ellenfelünk — ártalmatlan. Ártalmatlan is mondhatnók, ha kedélyeskedésének közepette nem *vádaskodnék* és nem fogná reánk, hogy csak most hódolunk a szabadelvűségnek, mert hát eddig ultramontán(?) és federalisztikus(?) velleitásoknak engedünk utat, s ezekkel takarítottunk a szabadelvűség szele ellen. Hát engedelmet kérünk a mi boldog kollégánktól, de mi még nem kaptuk rajta magunkat ilyenü velleitások szolgálatán, arra azonban igen is tudunk eseteket, mikor a magyar nemzet közérületében gyökerező szabadelvűséget nekünk kelle megvédelmeznünk ama párt ellenében, a mely nevében ugyan „szabadelvű”, de a cselekedeteiben következetesen a nemzeti közérületben gyökerező szabadelvűség ellen való küzdelem jut érvényesítésre. Egy tanácsot mi is adhatunk a tisztelt kollégának és ez az, hogy a mikor olyan jól folynak a dolgai, mint a jelen napokban, akkor érje be ezzel az állapotával és ne vádaskodjék s főleg ne kedélyeskedjék szemrehányásokkal. Maradjon meg csak továbbra is a maga szelid ártalmanságában, mert fordulhatnak az idők, s nekünk majd lesz alkalmunk még az *ártalmanságában is ártalmatlanná tenni*. Ebben aztán neki nem fog telni öröme.

— **MI történik Apanagyfaluban?** Apanagyfaluban a miniszterelnök falusi otthonában sűrű forog az udvari népesség. Meszelnek, festenek, kárpitoznak, parketteznek. Bütorkészítők érkeznek szállítványokkal, ládák érkeznek különböző berendezési tárgyakkal. Ezeket izléssel rakják, rendezik, a kegyelmes ur falusi otthonában, hova már a napokban, mint a személyzet reméli, meg fog érkezni, mint végleg nyugalomba vonult miniszterelnök. Bánffy itt óhajta kipihenni a fáradalmakat a politika súlyos küzdelmei után. Ide vonul nevével s csöpp kis leányával a kis Dorikával, a ki egyedül képvisel egy sugárnyi idylt a miniszterelnöki székben eltöltött évek komor napjai között.

— **Jegyzők gyűlése.** Említettük a multkor, hogy a kolozsvármegyei jegyzők egyesülete életjelt kíván adni testületi létezéséről és e célból közgyűlést hirdetett. Tegnap ez a közgyűlés nagy érdeklődéssel mellett Kolozsvármegyei tanácskozási térében le is folyt. A megyebeli notáriusoknak fele be jött, hogy igazságszerűen már a maguk dolgát is. A közgyűlést Porucz Gyula nagymalmi korelnök nyitotta meg. Az egylet tisztviselőit az ő vezetése alatt újították meg. Elnök lett Mayr János moosi j. főszolgabíró. Alelnök Endes János m.-fratái notárius. Jegyző Kántor József havasi körjegyző. Pénztáros Godolán János. Hat bizottsági tagot választottak. A gyűlésen az alispán is jelen volt, kit diszalelnöknek választottak. Az alapszabályok módosításánál egy kis vita is merült fel, a melynyben a liberális gondolkodású notáriusok nem szívesen mentek bele az alispán által proponált és kívánt ama módosításba, hogy jövőre az elnöki állás betöltésénél a főispán harmat kandikáljon s a gyűlés köteles legyen ezek közül választani. A jegyzői kar helyzetén és ezen gyakorlati módon, főleg a szolgálat megfelelőbb teljesítésére, valamint anyagi helyzetük javítása nagy gondnal és gyakorlati ismeretekkel kidolgozott beszédet tartott Kántor József. E beszédet miután erdélyi részünk összes jegyzőit érdekli, a mint térünk lesz, közölni is fogjuk. A Kántor beszédét nagy éljenzéssel és lelkesedéssel fogadták a kar-társak s az elnökséget utasították, hogy az abban foglaltak teljesítésére kérje fel a köz-igazgatósági bizottságot.

Ezzel a gyűlés, az elnök életésével véget ért.

— **Tüz Szamosfalván.** Szamosfalva községben, tegnapelőtt este 6 órakor nagy tűz ütött ki. Meggyult Sára Károly nagy birtokosnak a malom közelében levő háza, valamint a mellette levő sövényház és egy boglya száma. A kolozsvári fizetéses tűzoltók csakhamar kivonultak, s 120 méter tömlővel a patak-vízébe szerelték a fecskendőket s nagy erőfeszítéssel lokalizálták a tüzet. A tűzoltóság odaadó munkásságáért a birtokosság megbízásából az alábbi elismerő sorokat kapta:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Tisztelettel kérem, sziveskedjék becses lapjában Szamosfalva községének hálas köszönetét nyilvánítani Kolozsvár szab. kir. város derék tűzoltó testületének és érdemes felügyelőjének azon fáradságtalan odaadó működésükért; melyet tanusítottak f. hó 11-én este ifj. Sára Károly kárára történt nagy tüzesetnél.

Szamosfalván, 1899. febr. hó 12-én.

Kiváló tisztelettel
Tokay Ferenc,
köjegyző.

— **Deák Albert** dr. úrról lapunk szombati febr. 11-ki számában a napi hírek rovatában — „a dr. ur sok mindenről be-

szel, csak épen azt nem magyarázta meg, hogy mi tényleg őt meg abban az excurzióban, a melyben a „Hazánk” redactiójág evzett már a disszidentizmus vizein? Vannak a kik e visszatérés és azon tény között, hogy a Feilitsch br. bankja ad egy-egy váltót felhajtásra a fiskális urnak, — összekötötést keresnek” között híreinkre azt az értesítést vettük, hogy a II. választókerület mandátuma megüresedésének esetére Feilitsch báró jelöltetését ő még a mult év folyamán pártolta és a tényleges jelölés előtt már jóval összekötötésben állott a Feilitsch bankjával. — Így tehát a mostani állás foglalása nem hozható összekötötésnek a banktól nyert megbízatásokkal.

— **Helyreigazítás.** Vettük a következő sorokat: Tekintetes Szerkesztő ur! Becces lapja f. hó 7-iki számában csodálkozva olvasom itteni állítólagos nagy politikai szereplésemet és ebből folyólag szertelen dicsőítésemet.

Egy részt a mustármagnyi igazságból valaki felette nagyító szemüvegen át nézve, óriásivá növelte tájékozatlan jó akaratával csekélységemet; másrészt — nem tudom hogyan — teljes lehetlent állított egy államhivatalnokról. Kérek tehát egy kis helyet az ügy tisztázására. **En semmiféle politikai pártnak tényleges tagja nem vagyok, annál kevésbé elnöke,** a mely díszes állásban különben is tekintélyes és független polgárnak van helye. En csak egy esendes, dolgos államhivatalnok vagyok és — mint ilyenek — a napi politikához nincs és nem is lehet közöm. Természetesen, azért minden izemben és szívem minden verésével magyar voltam és leszek; főleg, hogy Kolozsvár szülötte s neveltje vagyok.

A mi a márczius 15-iki ünnepek rendezését illeti: ez talán. En csak indítványozó voltam a Polgári Kaszinóban 6 évvel ezelőtt a testületi megünneplésre nézve — mert hiszen e nap minden rendű s ajku polgártársamnak ünnepe, — s e Kaszinó — bár több német s bosnyák ajku tagja is van — egyhangulag elfogadta azt. S ily ünnepeken azután szavalattal néhány sor köze is működtem. Tavaly pedig a nyilvános jubiláris ünnepélyen — melyet a polgárság a Vigadóban *pártkülönbség nélkül* rendezett — felkérésre s felsőbbségem beleegyezésével, szintén szavalattal, hazafias lelkesedéssel lecsendesítve az addig zajongott szociálistákat.

Csakis ennyi, a mit tettem, kolozsvári embertől ez igen természetes. Nem mehet különös érdem számba.

Fogadja kérem kiváló tiszteletem nyilvánítását Pécsen 1899 február 10-én.

Végh Lajos,

magy kir. posta és távirtda főtiszt.

— **Egy táncmester, a ki jubilál.** E czim alatt lapunk egyik közelebbi számában egy czikket közöltünk, melyben megemlékezve Major táncmester jubileumáról, azon óhajunknak adtuk kifejezést: vajha jobban pártolná a közönség ez érdemes táncmestert. A mint most értesülünk, igen szépen pártfogolta a közönség Major táncmestert, mert hétfőn este 260 tanítványával tartja meg a próba bált és 25 éves jubileumát. A bál alkalmával a tanítványok a következő táncokat fogják bemutatni: Polonais. Gavotte. Lancier. Tarsalgi. Mignon. Levante-tánc. Palotás. Menuette. Reindel Menuette-Valzer. Magyar soló. Pas de Quatre. — Jegyek válthatók Püspöki Miklós és Csiki Mihály főtéri üzletében.

— **A kolozsvári kereskedelmi bank** évi közgyűlését tegnap délelőtt tartotta meg gróf Bély Ákos elnöklele alatt. E jöhrü intéző igazgatósága a tizenharmadik üzletéről számolt be. Az igazgatóság jelentését Veisz József vezérigazgató adta elő, a felügyelő bizottság annak elnöke: Hory Béla. A pénztár forgalom a 27 milliót meghaladta, a betét pedig az egy milliót. Tiszta nyereség 27,946 forint tett. A részvényesek hat és fél százalék osztalékban részesülnek. A közgyűlés az igazgatóságnak és főleg Veisz József vezérigazgatónak jegyzőkönyvi elismerést szavazott. Ugyazintén Sigmund Dezsőnek is, ki az igazgatóságtól visszalépett. A megejtett szavazásnak eredménye a következő: Igazgatósági tagok lettek: Gr. Bély Ákos, br. Jósika Gábor, Veisz Mór, ifj. Reményik Lajos és Benkő Mihály. Felügyelő bizottság tagjai: Hory Béla, Benkő Mihály (egyik állásról lemond), Molnár József és Schwarz Armin. Póttagok: Kaufmann Samu és Gergely Ferenc.

— **A tisztiorvosi vizsgára** előkészítő tanfolyam Kolozsvárt mártius hó 6-án kezdődik. Cursus a vizsga minden tárgyából lesz. Bővebb felvilágosítást nyújt dr. Jakabházy Zsigmond gyógyszeriatani tanársegéd Kolozsvárt.

— **Tavas a télben.** Vasárnap egy hete mult el annak, hogy az ideit, gyöngye fagygyal uralkodott hideget enyhe, tavaszi időjárás váltotta fel. A csillagászati naptár szerint a télnek csak egy hó és egy hét mulva lenne szabad bekövetkezni. Amde az idő egy hét óta egészen tavaszi. Éjjel ritkán száll a fagy pont alá egy-két fokot a hőmérsék, nappal pedig 6—8 fok a meleg a déli órákban. Az emberek könnyebb felöltökből kezdenek járni s a legvérmesebb reményű korcsolyázók is csüggedve kezdenek lemondani a legkeillemesebb téli sportról. A sétatéri jégpályán — mint halljuk — még várnak e hó 16-áig. Ha addig az idő meg nem embereli magát, agyonütik a jégpályát, a tó bört, a jeget lehuzzák, mint egy rokant, kimult gebe bört s elraktározzák a jégvermekbe. Félni lehet, hogy ez a tél akkor dühöngi ki magát, ha majd beáll a kikelet.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításait és sürgöny-leveleit.)

A béke akció.

Budapest, febr. 13.

A négyes bizottság tagjai br. Fejérváry Géza, gróf Tisza István, Horánszky Nándor és Györy Elek tegnap délután 5 órakor jöttek össze tanácskozásra a képviselőházban. Megvitatták a házszabályok revíziójára vonatkozó eddig még vitás pontokat s a tárgyalást háromnegyed 7 órakor befejezték. Az eredményről a béke bizottság ülésén holnap számol be Horánszky Nándor.

A szerb egyházból.

Budapest, febr. 13.

Szerb egyházi körökből jelenti a „Kel. Ért.” A szerb egyházi kongresszus ellenzéki tagjainak Zágrábban tartott minapi bizalmas értekezlete, magyar közjogi szempontból is rendkívül érdekes harcznak volt a színhelye. Az értekezletet Zsvikovic báró hivta össze; mind a mellett azonban a hozott határozatok határozatok határozott vereséget jelentenek részére. Tudvalevő dolog, hogy az első bizottsági értekezletből sérelmi feliratot intéztek a királyhoz, kérve az egyházi kongresszus újbóli összehívását. E feliratot a magyar kormány megkerülésével intézték a királyhoz és így azt minden megjegyzés nélkül a kabinet iroda a miniszterelnök útján visszaküldte a kérvényezőknél. Ezen határozott kudarcz felett folyt a bizalmas értekezleten a vitaközlés. Mellekesen a radikálisok a patriarcha személye ellen is intéztek támadást, a kinek bizalmatlanságot akartak szavazni; érdemileg azonban csakis a királyi visszautasítás folytán előállott helyzetet foglalkozt az értekezlet. Végtül is a mérsékelt elemek álláspontja győzött, a mennyiben a királyhoz intézendő *sérelmi feliratot kívül* egy külön pontban azt is elhatározták, hogy a *miniszterválság befejezte után 9 tagból álló küldöttséget* menesztnek a magyar miniszterelnökhöz azon utasítással, hogy a szerb egyházi kongresszus újbóli összehívását kieszközölje. Az értekezlet még egy lépéssel tovább ment; kimondta ugyanis, hogy a kongresszusi képviselőket hajlandók az újbóli összehívás esetén a *szervezeti szabályzat tárgyalásába belemenni*, csak az iránt kívánunk garanciát a kormánytól, hogy e szervezeti szabályzat nem fog a kongresszusra ráoktrojáltatni. A küldöttség tagjait nyomban meg is választották, a kik annak idején kérelmüket a miniszterelnöknek előterjesztik. Remélik, hogy ezzel a szerb egyház ügye oly stádiumba jutott, hogy kölcsönös jóakarat mellett a ma még fennálló differenciák kiegyenlíthetők lesznek.

A budai kir. várlakból.

Budapest, febr. 14.

Apponyi Lajos gróf magyar kir. udvarnagy ő felsége a király egyenes kívánságaira ezentul állandóan a kir. várlakn fog lakni és részére a Stöckl palota első emeletén rendeznek be lakást. — Ez alkalommal megemlítjük, hogy Apponyi Lajos gróf Andrássy uti palotája Eszterházy Mihály gróf tulajdonába ment át.

Hajótörés.

Hamburg, febr. 14.

A Reuter-ügynökség e hó 12-iki punta-dalgadax jelentése vonatkozólag Hamburg-amerikai csomagszállító-részvénytársaság a következőket közli: A hamburg-amerikai vonal „Bulgária” nevű kettős csavaru gőzösének, a mely január 28-án New-Yorkból Hamburgba indult, úgy látszik a kormányra sérült meg a viharban. Punta-Delgadából érkezett táviratok szerint a „Veehanken” a „Bulgária” 25 utasával ott kikötött. Közelebbi tudósítások még hiányoznak, azt azonban már eddig is meglehetősen bizonyossággal konstatáltak, hogy a „Bulgária” parancsnoka, Schmidt kapitány, a hamburg-amerikai vonal egyik legöregebb és legderekabb kapitánya a helyzetet oly kevéssé tartotta veszedelmesnek, hogy nem akarta hajóját vonatni. E mellett a föltevés mellett szól az a körülmény, hogy a 47 utas közül, a kik a „Bulgária”-val Hamburgba akartak utazni, csak 25 hagyta el a hajót, a többiek inkább a hajón maradtak. A hamburg-amerikai vonal igaz-

gatósága rögtön intézkedett, hogy a „Bulgária”-nak segítséget küldjenek.

Vasuti szerencsétlenség.

Bruchsal, febr. 13.

A Stuttgartból éjjel 3 óra 51 perczkor ideérkezett gyorsvonat az itteni pályaudvaron egy görbületnél kisklott. Ujabbán arról értesítenek, hogy nem most vitte lemondását Bécsbe, mert az egy hete már a király asztalán fekszik.

Bánffy lemondása.

Budapest, febr. 14.

Bánffy Dezső oly váratlanul utazott Bécsbe, hogy a szabadelvű pártban sem tudták. Ujabbán arról értesítenek, hogy nem most vitte lemondását Bécsbe, mert az egy hete már a király asztalán fekszik. Bánffy kihallgatása egy fél óráig tartott.

A király még e perczig nem döntött.

Előbb meghallgatja Széll Kálmán előterjesztését.

Bánffy utjával csak puhatolózni akart, hogy a király hangulata milyen. Hír szerint a király a Bánffytól eltérő véleményt nyilvánított.

Ragaszkodik a kompromisszumhoz.

Holnapra Széllt Bécsbe várják.

A király legközelebb Bpestre jön.

Ha a király elfogadja holnap Széll előterjesztése után Bánffy lemondását, Bánffy utódjául báró Fejérváryt fogja ajánlani.

A négyes bizottságból.

Budapest, febr. 14.

A négyes bizottság tegnap eredménytelenül megszakította a további tárgyalást. Tisza István műve.

Bánffy azért küldte a bizottságba Tisza Istvánt, hogy a békét meghiusítsa.

A béke konferencia.

Budapest, febr. 14.

Muraviev orosz külügyminiszter a béke konferencia helyéül újabb körlevélben Hagat ajánlja.

A kormány válasza.

Budapest, febr. 14.

Bánffy Dezső miniszterelnök ma délelőtt átadta Fejérváry és Lukács miniszterek jelenlétében Szilágyi, Csáky, Andrássyknak a kormány válaszát a szombati elaborátumra.

A miniszterelnök tehát folytatja a béke tárgyalásokat, a melyek Tisza István fellépése folytán megszakadtak. Tisza István a négyes bizottságban a legnagyobb felháborodást keltette a kijelentésével, hogy ő és Bánffy határozottan ragaszkodnak ahhoz, hogy az elnök a katonaságot igénybe vehesse.

Újabb hírek.

Budapest, febr. 14.

Egy estt lap szerint Bánffy a királynál ismertette a béke tárgyalások lefolyását.

Szokatlan ékes kifejezéssel támadta az ellenzéket,

Azt ajánlotta a királynak, hogy az ellenzéket erőszakkal le kell fegyverezni.

A kabinetet pedig Tisza Pistával reconstruálni, az ülészakot berekesztetni, hogy alelnököket lehessen választani, a végletekig brachiummal alkalmazni a házszabályokat.

A király ez indítványokat elvetette.

Viharok.

Budapest, febr. 14.

Angliából jelentik, hogy iszonyu viharok dühöngenek.

A király és Bánffy.

Budapest, febr. 13.

Szabadelvű körből jelentik, hogy Bánffy már 6 nap előtt benyújtotta a királynál lemondását. A király azonban ragaszkodik ahhoz, hogy Bánffy megkapja az idemnitit.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

